

Warszawa, 9 lipca 2013 r.

Stanowisko Fundacji Panoptykon

w sprawie senackich propozycji zmian w ustawie o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece (druk nr 1487)

Senacka Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji wprowadziła do uchwalonej przez Sejm ustawy zmieniającej ustawę o księgach wieczystych i hipotece dwie zmiany. Stanowisko Fundacji Panoptykon dotyczy jedynie poprawki rozszerzającej katalog podmiotów mogących wystąpić do Ministra Sprawiedliwości o zgodę na wielokrotne, nieograniczone w czasie wyszukiwanie ksiąg wieczystych w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych bez konieczności każdorazowego składania wniosku (pierwsza poprawka Senatu) o adwokatów i radców prawnych.

Naszym zdaniem poprawka ta powinna **zostać odrzucona**, ponieważ:

- **Istnieją wątpliwości, czy przyznanie szczególnych uprawnień adwokatom i radcom prawnym jest niezbędne**

Przyjęcie propozycji będzie oznaczać, że adwokaci i radcy prawni staną się najliczniejszą grupą spośród tych, którym umożliwi się swobodny dostęp do ksiąg wieczystych oraz możliwość ich przeszukiwania z zastosowaniem np. kryterium nazwiska. Tymczasem argumenty za przyznaniem tych kompetencji są nieprzekonujące: chodzi jedynie o ułatwienie pracy przedstawicielom korporacji prawnych. Natomiast nie wykazano niezbędności przyznania im takiego uprawnienia, co ma istotne znaczenie ze względu na potencjalne ryzyko naruszenia prywatności.

- **Minister Sprawiedliwości nie będzie miał realnej możliwości weryfikacji wniosków o przyznanie szczególnych uprawnień**

Nieograniczony dostęp do ksiąg ma być przyznawany różnym podmiotom, pod warunkiem, że jest to niezbędne do realizacji ich zadań ustawowych. Obawiamy się, że realizując swój interes gospodarczy kancelarie prawne masowo zwrócą się o przyznanie takiego uprawnienia, powołując się na ogólne zadania wynikające z ustaw: Prawo o adwokaturze i o radcach prawnych, bez względu na to, czy prowadzą sprawy, w których nieograniczony dostęp do przeglądania ksiąg będzie konieczny. W takiej sytuacji Ministerstwo Sprawiedliwości nie tylko nie będzie miało możliwości sprawdzenia realnej niezbędności przyznania uprawnienia konkretnemu wnioskodawcy, ale również zwykłego „obsłużenia” dużej ilości wniosków.

- **Rodzi ryzyko nadużyć**

Po przyznaniu uprawnienia do nieograniczonego przeglądania ksiąg ustawa nie przewiduje weryfikacji realnych celów, do których dostęp jest wykorzystywany. Budzi to generalne zastrzeżenia dotyczące wszystkich podmiotów uprawnionych, jednak w wypadku podmiotów prywatnych, wykonujących działalność gospodarczą, jakimi są adwokaci i radcowie prawni, obawy te są szczególnie silne. Rodzi się bowiem ryzyko nadużyć, chociażby sprawdzania majątku osoby będącej przeciwnikiem w sporze sądowym. Wiąże się to również z pogłębieniem nierówności pomiędzy osobami występującymi w obrocie gospodarczym samodzielnie oraz korzystającymi z pomocy adwokatów i radców prawnych.